

Flora- en faunaquickscan voor de uitbreiding van VIDAR, KCT en TOR

**In opdracht van:
Project & Proces Consultancy**

januari 2011
G. Lenstra en J.P.M. Hovens

Faunaconsult
Tegelseweg 3
5951 GK Belfeld
Tel: 077-4642999
www.faunaconsult.nl

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Beleidskader	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Flora- en faunawet.....	3
2.3	Natuurbeschermingswet 1998	4
3	Werkwijze	6
3.1	Beschrijving van het plangebied	6
3.2	Veldinventarisatie.....	7
4	Resultaten inventarisatie.....	8
4.1	Resultaten beleidsinventarisatie	8
4.2	Resultaten veldinventarisatie.....	9
5	Effecten van de voorgenomen ingreep	12
5.1	De ingrepen	12
5.2	Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied	15
5.3	Effecten op algemene broedvogels.....	15
5.4	Effecten op vleermuizen.....	15
5.5	Effecten op amfibieën, levendbarende hagedis en beschermde planten.....	15
5.6	Effecten op de kale rode bosmier	15
5.7	Effecten op de EHS: compensatievoorstel	15
5.8	Effecten op Natura 2000 gebied	16
6	Consequenties vanuit de wet- en regelgeving	17
6.1	Flora- en faunawet.....	17
6.2	Overige regelgeving	17
	Literatuur.....	19

1 Inleiding

Onderzoeksvragen

Project & Proces Consultancy heeft Faunaconsult opdracht gegeven een flora- en faunaquickscan uit te voeren voor de uitbreidingsplannen van de Tilburgse studentenroeivereniging Vidar, Kanoclub Tilburg (KCT) en de Tilburgse Open Roeivereniging (TOR).

Faunaconsult is gevraagd het volgende aan te geven:

- welke beschermde dieren en planten komen voor in het plangebied
- welke effecten heeft de voorgenomen ingreep
- kunnen negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht)
- welke eventuele gevolgen zijn er met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet en de EHS en op welke wijze kunnen die worden gecompenseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige beleidskader en van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven en in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige natuurwaarden. Hoofdstuk 6 behandelt de consequenties van wet- en regelgeving.

2 Beleidskader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het natuurbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het natuur- en soortenbeleid is in Nederland geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de Europese wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402) is op 1 april 2002 in werking is getreden. Deze wet bundelt onder meer de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, namelijk de Vogelwet 1936, de Jachtwet, (de oude) Natuurbeschermingswet, de Nuttige Dierenwet 1914 en de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij' - beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 18 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

- algemene soorten (FF1);
- overige soorten (FF2);
- streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' –zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld: altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden, bijvoorbeeld door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven. Voor ingrepen waarvoor geen goedgekeurde gedragscode bestaat, moet ten aanzien van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de categorie 'overige soorten', een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor bijlage 1 soorten wordt getoetst aan de volgende drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zg. uitgebreide toets en aan alle drie moet worden voldaan. Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en het gaat om streng beschermde soorten en/of vogels, dan wordt extra getoetst op een vierde criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van ‘zorgvuldig handelen’

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van vogels ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998 beschermt verschillende soorten gebieden

De eerste Natuurbeschermingswet in Nederland dateert van 1967, deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen, onder andere door het aanwijzen van beschermde natuurmonumenten. Deze oorspronkelijke natuurbeschermingswet is in 1998 vervangen en sindsdien richt de wet zich nog uitsluitend op de bescherming van gebieden.

De bepalingen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (tezamen genoemd “Natura 2000”) zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Zodoende is het Europese beleid ten aanzien van natuurbescherming in de Nederlandse wet verankerd. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van de volgende soorten gebieden:

- Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (samen zijn dit de Natura 2000-gebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands (RAMSAR Conventie).

De Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder op de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In de richtlijn worden nadere regels gesteld aan de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Een aantal gebieden is hierbij aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het ecologische netwerk van natuurgebieden in Europa. Voor beschermde vogelsoorten kan geen ontheffing worden aangevraagd voor uitvoering van werkzaamheden.

De Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van deze richtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Bijlage IV vermeldt in het wild voorkomende kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die strikt beschermd moeten worden.

Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen samen Natura 2000. Alle lidstaten van de Europese Unie wijzen beschermde natuurgebieden aan die waardevol zijn voor het behoud van biodiversiteit in Europa. Nederland zal aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging maken rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EL&I. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheersplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

Met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden zullen Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met zo'n aanwijzing komen te vervallen. De buiten de Natura 2000 gebieden gelegen Beschermde Natuurmonumenten blijven bestaan. Beschermde Natuurmonumenten zijn als zodanig aangewezen vanwege de aanwezigheid van grote ecologische waarden.

Wetlands (RAMSAR Conventie)

De Ramsar-conventie is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Een groot deel van deze beschermde wetlands is in Nederland ook al als Natura 2000 gebied aangewezen.

3 Werkwijze

3.1 Beschrijving van het plangebied

De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied.

Figuur 1. Het plangebied (rood omlijnd)

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (gele cirkel = nest kale rode bosmier, blauwe cirkel = poel, rode cirkel = koolmezenestkast)

Plangebied

Het plangebied bestaat grotendeels uit grove dennenbos, met een ondergroei van bochtige smele en wat brede stekelvaren. Daarnaast zijn delen van het plangebied ingericht als gazon, kanaal en weg. In het plangebied bevinden zich drie complexen: de opstallen van Vidar, KCT en TOR. Het Vidar complex bevat enkele gebouwen en een stalen loods (botenopslag). Het KCT complex bestaat uit een prefab gebouw met enkele containers (opslag van kano's). Het TOR gebouw bestaat uit een gebouw met een stalen loods (botenopslag). De oevers van het Wilhelminakanaal zijn verhard en voorzien van houten vlonders. Ter hoogte van het Vidar gebouw groeit een aantal ruwe berken op de oever.

3.2 Veldinventarisatie

Op 15 december 2010 heeft Faunaconsult het plangebied en directe omgeving bezocht voor een quickscan. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde dier- en plantensoorten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten, zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen, en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Vleermuisverblijven, vogelnesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen werden in kaart gebracht door de te slopen bebouwing van binnen en van buiten te inspecteren met behulp van een boomcamera en zaklamp.

Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (Bijlsma et al., 2001; Bos et al., 2006; Broekhuizen et al., 1992; Limpens et al., 1997; RAVON, 2001, 2003, 2004, 2006, 2007 en 2010; Van Roomen et al., 2000 en SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002) is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

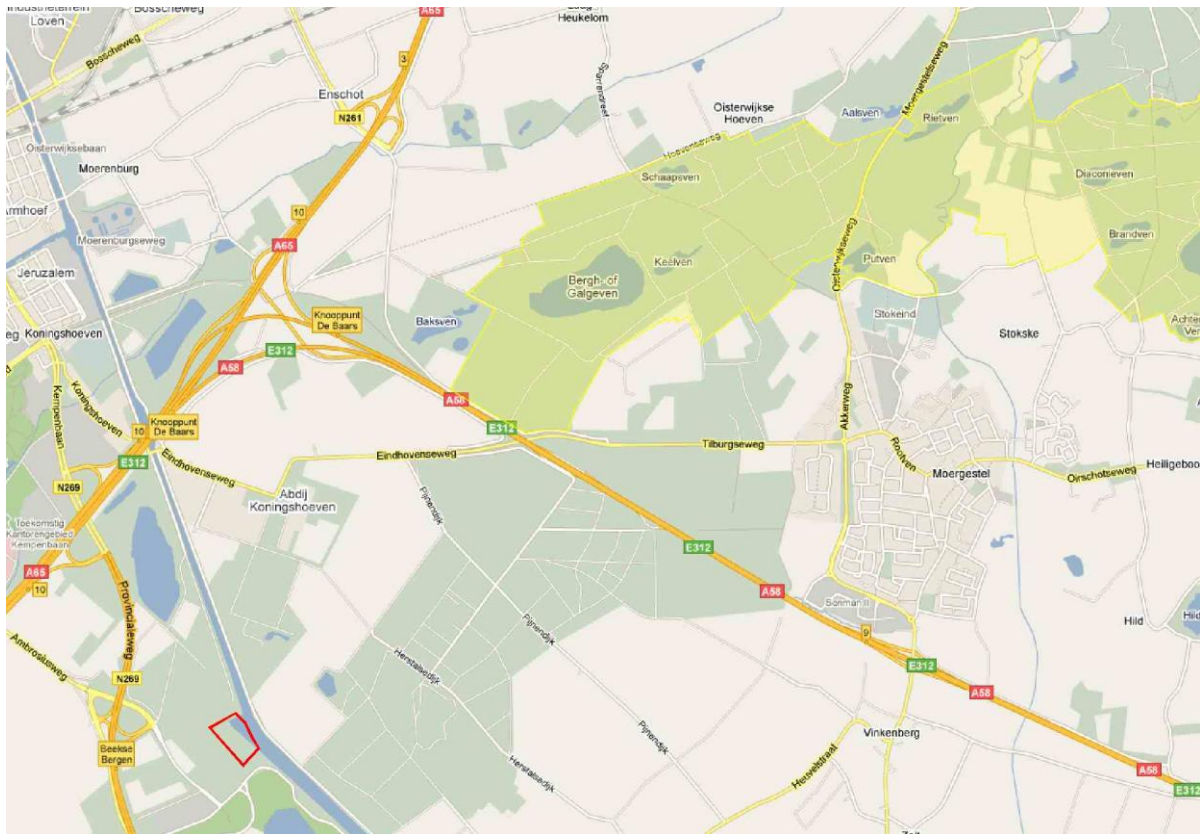
4 Resultaten inventarisatie

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

Het plangebied bevindt zich deels in de EHS (Ecologische HoofdStructuur), zie figuur 3. Het plangebied is geen onderdeel van een Natura 2000 gebied of een ander natuurgebied dat middels Natuurbeschermingswet 1998 is beschermd. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (Kampina en Oisterwijkse Vennen) bevindt zich op circa 2 km afstand van het plangebied (zie figuur 4). Andere beschermde natuurgebieden bevinden zich op grote afstand van het plangebied.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de EHS (de EHS is in verschillende tinten groen weergegeven)

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000 gebied Kampina en Oisterwijkse Vennen (geel omlijnd)

4.2 Resultaten veldinventarisatie

Zoogdieren

De bomen in het plangebied bevatten geen holten. Het is daarom uitgesloten dat er (kolonie)verblijven van vleermuizen in de bomen aanwezig zijn. Wel is het mogelijk dat sommige bomen in het plangebied als vaste vliegroute dienen voor vleermuizen.

De meeste gebouwen in het plangebied zijn ongeschikt als vleermuizenverblijf, omdat er geen openingen aanwezig zijn. Een uitzondering geldt voor het clubgebouw van Vidar. Hierin bevindt zich een aantal stootvoegen aan de zuidoostzijde op circa 3 meter hoogte. Ook aan de noordwestzijde bevinden zich enkele openingen (via de gootaansluiting) waardoor vleermuizen de achterliggende spouw in kunnen.

Een deel van het Wilhelminakanaal maakt deel uit van het plangebied. Ondanks het feit dat de kanaaloevers beschoeid zijn, voorzien van een vlonder en grotendeels geen dekking in de vorm van bomen hebben, is het mogelijk dat een deel van het open water een functie heeft als vaste vliegroute of belangrijk foerageergebied van vleermuizen.

Vaste vliegroutes, verblijven in gebouwen en belangrijke foerageergebieden van vleermuizen worden in het kader van de Flora- en faunawet als vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen gezien. Het is dus mogelijk dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Een aantal vleermuissoorten is daarom in tabel 1 opgenomen.

Sporen, wissels, uitwerpselen etc. van andere zoogdieren, die behoren tot de categorieën 'streng beschermde soorten' of 'overige soorten' zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Tabel 1 geeft de zoogdiersoorten weer die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 1. Beschermde zoogdiersoorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Haas (<i>Lepus europeus</i>)	X		
Mol (<i>Talpa europea</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	X		
Egel (<i>Erinaceus europeus</i>)	X		
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	X		
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	X		
Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)			X
Franjestaart (<i>Myotis natterii</i>)			X
Baardvleermuis (<i>Myotis mystacinus</i>)			X
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X
Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			X

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Vogels

Tijdens het veldbezoek werden de volgende vogels waargenomen: groene specht, grote bonte specht, aalscholver, boomklever, boomkruiper en meerkoet.

Zoals gezegd zijn alle holten in de bebouwing met behulp van een boomcamera geïnspecteerd. In de gebouwen bevinden zich geen vogelnesten. In het plangebied bevindt zich een koolmezenestkast (zie figuur 2), maar er zijn geen holle bomen in het plangebied aanwezig. Met uitzondering van de koolmees, kan het voorkomen van nesten van vogelsoorten waarvan Dienst regelingen (200b) een omgevingsscan eist, in het plangebied worden uitgesloten. Soorten waarvan het nest jaarrond als vaste rust- en verblijfplaats wordt gezien (Dienst Regelingen, 2009a, 2009b en 2009c), zijn eveneens afwezig. Mogelijk broeden er in het broedseizoen algemene vogelsoorten als merel, winterkoning en tiftjaf in het plangebied.

Planten

In het plangebied werden tijdens het veldbezoek alleen algemeen voorkomende plantensoorten waargenomen (zie paragraaf 3.1). Omdat het veldbezoek op een ongunstig moment heeft plaatsgevonden, is het mogelijk dat een aantal beschermde plantensoorten in het plangebied voorkomen. Het gaat daarbij om enkele bos- en graslandsoorten (zie tabel 2).

Tabel 2. Mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde planten. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Rapunzelklokje (<i>Apodemus sylvaticus</i>)		X	
Brede wespenorchis (<i>Epipactis helleborine</i>)	X		
Grasklokje (<i>Campanula rotundifolia</i>)	X		
Akkerklokje (<i>Campanula rapunculoides</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Overige beschermde soorten

Het is mogelijk dat een aantal beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied voorkomen. In het bosdeel van het plangebied bevindt zich een kleine poel (zie figuur 2), die wordt gevoed door de afwatering van TOR. Op grond van de landelijke verspreidingsgegevens is het mogelijk dat deze dient als voortplantingswater van enkele amfibieënsoorten. Nabij de poel bevond zich tijdens het veldbezoek een koepelnest van de kale rode bosmier (zie figuur 2). Ook is het mogelijk dat er levendbarende hagedissen in het bosdeel van het plangebied voorkomen. Tabel 3 geeft de beschermde overige soorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 3. Beschermde amfibieën die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
Middelste groene kikker (<i>Rana esculenta</i>)	X		
Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>)	X		
Alpenwatersalamander (<i>Triturus alpestris</i>)		X	
Vinpootsalamander (<i>Triturus helveticus</i>)			X
Kale rode bosmier (<i>Formica polyctena</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

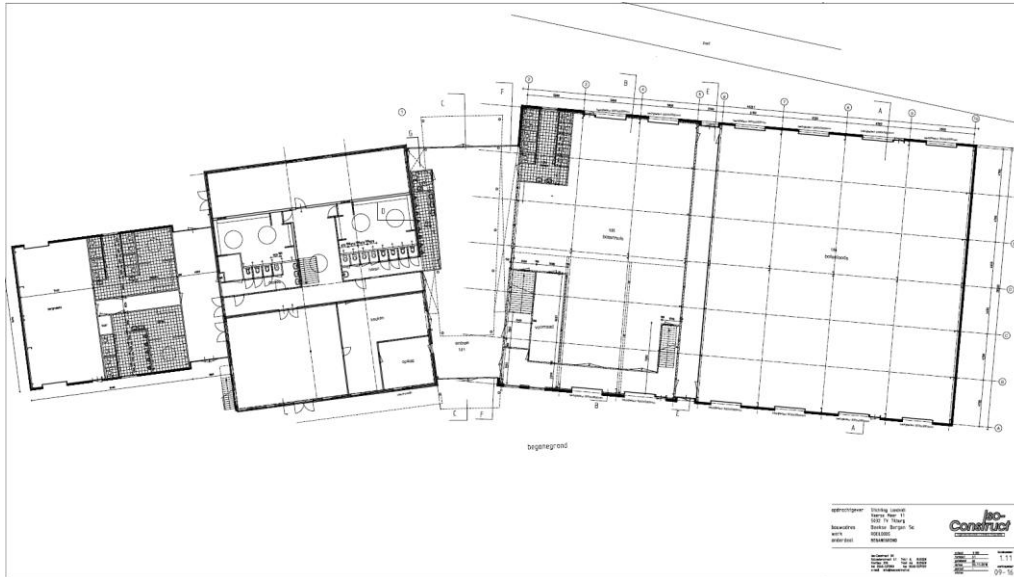
FF3 = streng beschermde soorten

5 Effecten van de voorgenomen ingreep

5.1 De ingrepen

VIDAR

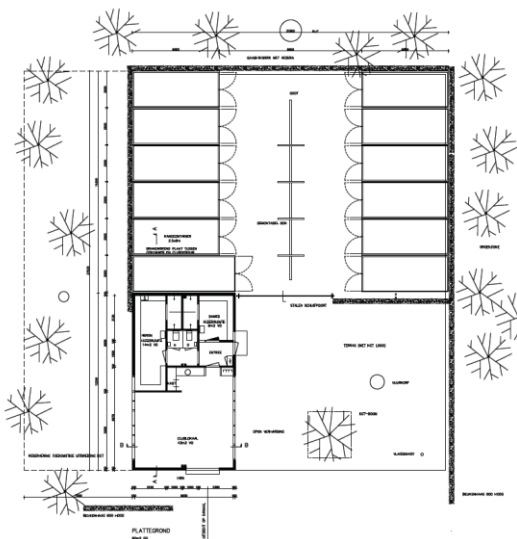
De bestaande stalen loods van VIDAR zal plaats maken voor een nieuw gebouw. Deze wordt tegen het bestaande clubgebouw geplaatst. Daarnaast wordt er ook aan de zuidoostzijde van het clubgebouw een nieuwe aanbouw gerealiseerd. Zie figuur 5.

Figuur 5. Voorgestane situatie VIDAR

KCT

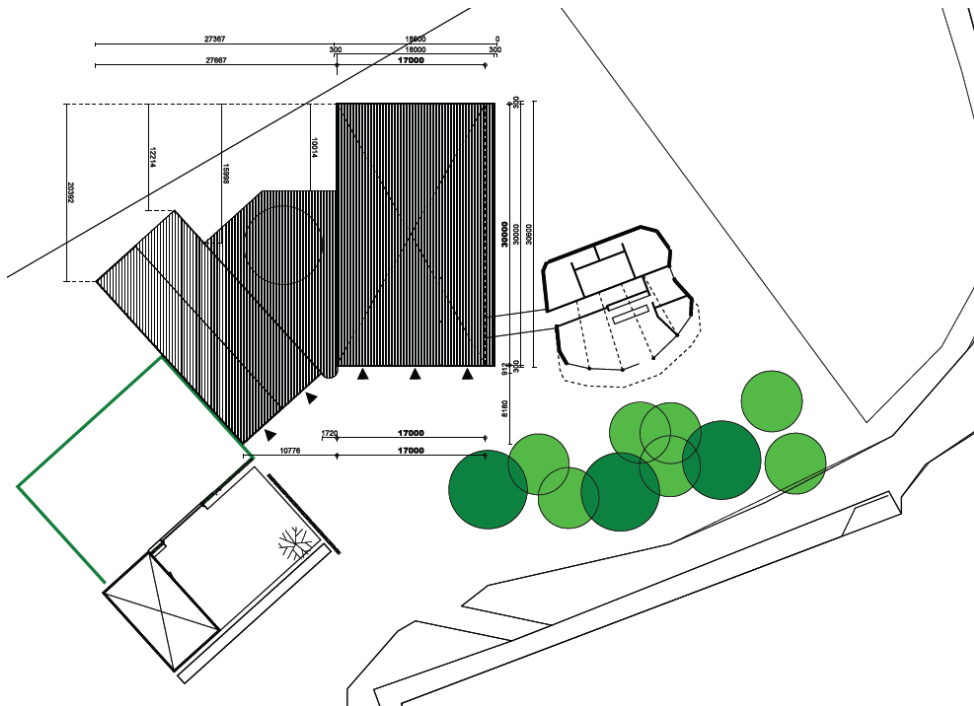
Tegen het bestaande clubgebouw wordt een grotere aanbouw gerealiseerd. Op deze locatie bevindt zich nu grove dennenbos.

Figuur 6. Voorgestane situatie KCT

TOR

De bestaande gebouwen blijven behouden, er worden twee nieuwe gebouwen bijgebouwd.

Figuur 7. Voorgestane situatie TOR

Figuur 8 geeft een overzicht van de huidige en voorgestane situaties

Figuur 8. Overzicht te behouden gebouwen (rood weergegeven), te verwijderen gebouwen (geel weergegeven) en te realiseren gebouwen (blauw weergegeven)

5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied

Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zal tijdelijk (deels) verdwijnen. Holen en individuen van algemeen voorkomende dieren zullen hierbij mogelijk worden verstoord of verdwijnen. Voor enkele vogelsoorten zal (mogelijk) broedgebied verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere habitats.

5.3 Effecten op algemene broedvogels

Doordat de vegetatie buiten het broedseizoen wordt verwijderd (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli) wordt schade aan algemene vogelsoorten, eieren en vogelnesten voorkomen. De koolmezenestkast (zie figuur 2) bevindt zich in een uitbreidingslocatie. Door de nestkast buiten het broedseizoen te verplaatsten, ontstaat er geen schade aan de koolmees.

5.4 Effecten op vleermuizen

Het is mogelijk dat er in het clubgebouw van VIDAR vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn van vleermuizen. Indien er tegen de in- en uitvliegopeningen wordt gebouwd, gaan deze verblijven verloren. Aanvullend vleermuizenonderzoek met een batdetector kan hierover uitsluitsel geven. Indien uit het onderzoek blijkt dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan zal worden bekeken hoe het lokale voorbestaan van deze soorten kan worden gewaarborgd.

5.5 Effecten op amfibieën, levendbarende hagedis en beschermde planten

Mogelijk fungeert de aanwezige poel (zie figuur 2) als voortplantingswater voor beschermde amfibieën. Door de voorgenomen uitbreiding van TOR zal deze poel komen te vervallen. Ook is het mogelijk dat de beboste delen van het plangebied leefgebied zijn van de levendbarende hagedis. Op meerdere locaties in het plangebied kunnen beschermde planten aanwezig zijn. Om de effecten op dergelijke soorten te kunnen bepalen is het nodig na te gaan of deze soorten aanwezig zijn. Hiertoe is aanvullend onderzoek nodig. Indien blijkt dat dergelijke soorten aanwezig zijn, dan zal worden bekeken hoe het lokale voorbestaan van deze soorten kan worden gewaarborgd.

5.6 Effecten op de kale rode bosmier

Het koepelnest van de kale rode bosmier bevindt zich op de grens van de uitbreidingslocatie van TOR. Alhoewel de geplande nieuwbouw enkele meters van het nest af lijkt te liggen, is het met het oog op de bouwwerkzaamheden en de daarmee gepaard gaande vernietiging van een deel van het foerageergebied rond het nest, beter het nest te verplaatsen. De huidige locatie oogt sowieso niet meer geschikt, omdat er nog maar weinig zon op het nest schijnt. Door het nest naar een geschiktere locatie te verplaatsen, komt het voortbestaan van de soort in het plangebied niet door de voorgenomen maatregelen in het geding.

5.7 Effecten op de EHS: compensatievoorstel

Delen van het plangebied maken deel uit van de EHS. Door de hierboven voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat beschermde soorten in het plangebied worden vernietigd. Netto hebben de plannen echter een negatief effect op de EHS: er gaat immers bosgebied verloren.

Om netto toch tot een positief effect op de EHS te komen, stelt Faunaconsult voor om het plangebied geschikt te maken als leefgebied voor vleermuizen. Het kanaal is potentieel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat zo'n 150 meter oever langs het kanaal onbegroeid is, is er echter vrijwel geen dekking voor vleermuizen (verder naar het zuiden staat een rij ruwe berken naast het kanaal). De meeste soorten vleermuizen zullen daarom geen gebruik maken van het insectenaanbod boven het kanaal. Door het op de oever aanplanten van 15 zomereiken met een stamomtrek van 8 tot 10 cm, neemt de waarde van het kanaal als foerageergebied voor vleermuizen fors toe: de bomen leveren dekking en op den duur ook insecten.

Daarnaast stelt Faunaconsult voor een tiental grote koloniekasten van het type 1FS (Schwegler) op te hangen in de meest geschikte bomen in het plangebied. Deze voorzien in een belangrijke functie, omdat er in en rond het plangebied geen groepen holle bomen aanwezig zijn. Het is daardoor te

verwachten dat de voorgenomen maatregelen netto een positief effect op de natuurwaarden in de EHS zullen hebben.

5.8 Effecten op Natura 2000 gebied

Natura 2000 gebied 'Kampina en Oisterwijkse Vennen' ligt op circa 2 km ten noorden van het plangebied. Vanwege de grote afstand is te verwachten dat de voorgenomen plannen geen negatief effect zullen hebben op dit gebied.

6 Consequenties vanuit de wet- en regelgeving

6.1 Flora- en faunawet

Beschermde dieren uit de categorie ‘algemene soorten’: vrijstelling

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren van de categorie ‘algemene soorten’ voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van ‘AMvB artikel 75’ van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

Vogels: geen directe schade

Door het verwijderen van de vegetatie buiten de periode 15 maart tot 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) uit te voeren, wordt directe schade aan vogels, hun nesten en eieren voorkomen. Wel is het nodig de koolmezenestkast (zie figuur 2) buiten de bovengenoemde periode te verplaatsen.

Vleermuizen: aanvullend onderzoek nodig

Momenteel is van delen van het plangebied niet duidelijk of er vaste rust- en verblijfplaatsen zijn van vleermuizen. Het is daarom nodig aanvullend vleermuizenonderzoek uit te voeren. Hiertoe lijkt twee nachten aanvullend vleermuizenonderzoek voldoende om er achter te komen wat de functie is voor vleermuizen: één nacht in de periode 1 april – 15 april en één nacht in de periode 15 mei – 15 juli. Hiermee wordt grotendeels conform het vleermuizenprotocol gewerkt. Op grond van de bevindingen van de twee nachten vleermuizenonderzoek kan worden bekeken of het eventueel nodig is een derde nacht vleermuizenonderzoek in te plannen in de periode 15 juli – 15 september. Vooralsnog lijkt dit echter niet nodig.

Indien blijkt dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn, dan dient de functionaliteit daarvan te worden gewaarborgd (Dienst Regelingen, 2009c). Dit kan inhouden dat er bij de bouw van de nieuwe gebouwen rekening met deze diergroep moet worden gehouden, bijvoorbeeld door het creëren van nieuwe verblijfplaatsen. Tevens dient er in dat geval mogelijk een ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Planten, levendbarende hagedis en amfibieën: aanvullend onderzoek nodig

Door de in figuur 2 weergegeven poel eind mei te bemonsteren kan worden nagegaan of deze een functie heeft als voortplantingswater voor beschermde amfibieën. Tevens kan het plangebied dan worden geïnventariseerd op de aanwezigheid van beschermde planten en de levendbarende hagedis. Indien blijkt dat dergelijke soorten een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben, zal worden bekeken op welke wijze de functionaliteit daarvan in het plangebied kan worden behouden. Voor beschermde planten kan dit inhouden dat ze worden verplant. Voor strenger beschermde amfibieën kan het inhouden dat er elders een poel wordt aangelegd. Voor levendbarende hagedissen kan het inhouden dat ze voor de ingreep dienen te worden verplaatst (vangen en in de nabijheid loslaten).

Voorkomen doden of verwonden dieren

De in de Flora- en faunawet genoemde ‘algemene zorgplicht’ is ook op beschermde soorten uit de categorie ‘algemene soorten’ van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie ‘algemene soorten’) die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en na afloop van de werkzaamheden in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

6.2 Overige regelgeving

EHS: compensatievoorstel

Naar mening van Faunaconsult hebben de voorgestane plannen in combinatie met de in 5.6 voorgestelde maatregelen (zie figuur 9) netto een positief effect op de EHS. Bij de Provincie Noord-Brabant dient te worden nagegaan of deze met de plannen instemt.

Figuur 9. Compensatievoorstel: ophangen 10 vleermuiskoloniekasten, verdeeld over 5 locaties (gele stippen) en aanplanten 15 zomereiken (paarse stippen)

Natura 2000: geen bezwaar te verwachten

Omdat er geen negatieve effecten op Natura 2000 gebied 'Kampina en Oisterwijkse Vennen' zijn te verwachten, is er ook geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet (ex artikel 19d lid 1).

Literatuur

- Bijlsma, R.G., F. Hustings en K.C.J. Camphuysen. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff. 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden; European Invertebrate Survey, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen (red.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.
- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Limpens, H.G.J.A., K. Mosterd en W. Bongers. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON. 2001. Waarnemingsoverzichten. RAVON 4: 61-76.
- RAVON, 2003. Waarnemingenoverzicht 2001. RAVON, 5: 47-64.
- RAVON, 2004. Waarnemingenoverzicht 2002. RAVON, 6: 33-48.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- Roomen, van, M.W.J., A. Boele, M.J.T van der Weide, E.A.J. van Winden en D. Zoetebier. 2000. Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.